

BUDŽET GRAĐANA GRADA ZENICA ZA 2024. godinu

Pred Vama se nalazi pojednostavljeni prikaz usvojenog budžeta za 2024. godinu. Sadržaj uključuje pregled ukupnog budžeta, akumulisanog suficita i nekoliko izdvojenih kategorija, na prihodovnoj i rashodovnoj strani, koje mogu biti od interesa za građane.

Na ovaj način želimo pomoći građanima da bolje razumiju sadržaj budžeta grada, odakle novac dolazi i na šta se konkretno troši. Cilj je također podstaći građane da učestvuju u procesu realizacije budžeta u 2024. godini i planiranja za 2025. godinu.

Šta je budžet grada?

Budžet je finansijski plan koji **jedinica lokalne samouprave (JLS)** koristi za procjenu očekivanih prihoda od poreza, taksi, donacija i drugih izvora, te utvrđenih rashoda za različite usluge, projekte, inicijative i potrebe lokalne zajednice, za određeni period, najčešće za jednu kalendarsku godinu.

Gradonačelnik izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta. Nakon usvajanja, gradonačelnik je odgovoran za sprovođenje budžeta.

Budžet ima važnu ulogu u upravljanju javnim sredstvima na lokalnom nivou. Građani, kroz svoje izabrane predstavnike ili direktno, trebaju imati uvid u način na koji se njihovi porezi i druga sredstva koriste za lokalne potrebe i razvoj. Kao i kućni budžeti, budžeti JLS su ograničeni i trebaju se planirati u skladu sa najznačajnijim društvenim i ekonomskim prioritetima.

Ova infografika je pripremljena uz podršku Projekta pomoći lokalnoj upravi (LGAA), koji finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi i mišljenja izražena u ovome dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

PRIHODI – Odakle dolazi novac?

Struktura prihoda sadrži sljedeće kategorije:

Prihodi od poreza - čine ih porezi na imovinu, porezi na dohodak, indirektni porezi koji pripadaju JLS, te zaostale uplate poreza. Napominjemo da prihodi od poreza na dobit preduzeća nisu porezni prihodi JLS.

Neporezni prihodi – najčešće se sastoje od administrativnih taksi na lokalnom nivou, komunalnih taksi i naknada, naknada od rente, naknada od prometa šumom, prihoda od davanja prava na eksploataciji prirodnih resursa, naknada za zaštitu prirodnih i drugih nesreća, novčanih kaznih, naknada za upotrebu cesta za vozila, naknada za osiguranje od požara, prihoda od pružanja usluga i slično.

Tekući transferi i donacije – uključuju novčane transfere od međunarodnih organizacija i sa viših nivoa vlasti vezano za različita davanja pojedincima, javnim ustanovama, neprofitnim i nevladinim organizacijama i udruženjima registrovanim na području JLS, te rashode JLS za zaštitu okoliša, tekuće održavanje i sufinansiranje projekata."

Kapitalni transferi – novčane pomoći sa viših nivoa vlasti, od javnih preduzeća i javnih ustanova vezani za dugoročne/ višegodišnje projekte i davanja na području JLS,

Kapitalni primici – sredstva dobijena prodajom stalne imovine kao što je zemljište, stambeni objekti i ostala stalna sredstva,

Dodatna sredstva za trošenje, pored prihoda budžeta, predstavljaju sredstva akumulisanog suficita. "Akumulisani suficit predstavlja pozitivan zbir finansijskih rezultata (suficita i deficita) budžeta prethodnih godina, planiran za raspored u tekućoj godini."

RASHODI – Na šta se novac troši?

Struktura rashoda sadrži sljedeće kategorije:

Plate i naknade zaposlenih – sredstva za plate, naknade, doprinose zaposlenih u lokalnim upravama i organima javnih institucija na području JLS,

Materijalni troškovi – najčešće se sastoje od izdataka za energiju, prevoz i komunikaciju, troškova održavanja, troškova učešća u zajedničkim projektima od značaja za JLS, sredstava za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, naknada za rad mjesnih zajednica, sredstava za zaštitu od požara, rashodi po osnovu putovanja i smještaja i slično,

Komunalne usluge – sredstva za održavanje cesta i puteva, javne rasvjete, zelenih površina, rada zimske službe, održavanje i sanacije vodovodne i kanalizacione mreže, zbrinjavanja pasa lualica, i slično,

Tekući transferi – pokrivaju davanja javnim ustanovama na području JLS, izdatke za sport i kulturu, troškove prevoza učenika, različita socijalna davanja, stipendije nadarenim učenicima i sportistima, subvencije poljoprivrede, malom biznisu i poduzetništvu, transfere nevladinom sektoru, boračkoj populaciji i projektima od važnosti za mlade,

Kapitalni transferi – odnose se na kapitalne doznake i pomoći JLS, neprofitnim organizacijama i pojedincima, te javnim preduzećima i javnim ustanovama,

Kapitalni izdaci – su sredstva za izgradnju putne, vodovodne i kanalizacione infrastrukture, izgradnje objekata od važnosti za funkcionisanje JLS, sportsko-rekreativnih kapaciteta, objekata od kulturno-historijskog značaja, unapređenja javne rasvjete, izgradnju grobalja, poslovnih zona i slično,

Rashodi još obuhvataju otplate dugova i obaveznu tekuću budžetsku rezervu.

Raspored akumulisanog suficita predstavlja plan trošenja akumulisanog suficita u tekućoj godini.